

การศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติ
หลักสูตรภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
A Study of Instructional Practices Under Special Circumstances of
Business English Communication Program at Sripatum University

สุทธิชา เพชรวีระ
Sutthicha Phetwira
ไพบุลย์ สุขวิจิตร บาร์
Piboon Sukvijit Barr
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Sripatum University

Received: 18 March 2024

Revised: 10 May 2024

Accepted: 10 June 2024

บทคัดย่อ

ตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่ปกติ เช่น การแพร่ระบาดของโควิด-19, ฝุ่นละออง PM 2.5, น้ำท่วม และการประท้วงทางการเมือง เนื่องจากสถานการณ์เหล่านี้ จึงได้มีการปรับการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ การเรียนการสอนแบบผสมผสาน หรือการงดการเรียนการสอน แต่การเรียนภาษาอังกฤษจำเป็นที่จะต้องผ่านการฝึกฝนและการมีปฏิสัมพันธ์ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากที่จะบรรลุความคาดหวังเหล่านั้น บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนและปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม และเพื่อ (2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบผสมผสานที่ใช้แบบสำรวจและการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการสอนภายใต้สถานการณ์ที่ไม่ปกติ นั้นไม่เป็นปัญหาต่อการเรียนของนักศึกษา แต่กิจกรรมการสอนเป็นปัจจัยที่เป็นปัญหาหลักที่ผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนและให้ความสำคัญ

คำสำคัญ: รูปแบบการสอน, การสอนภาษาอังกฤษ, ภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ, มหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย

Abstract

Since 2020, Thailand has experienced unusual events, including the Covid-19 epidemic, PM2.5, floods, and political protests. Due to these circumstances, requests for online instruction, hybrid instruction, or the closing of schools have been made. However, learning English requires practice and interaction; thus, it has become difficult to fulfill those expectations. This article attempts to (1) examine the methods of instruction and problems on learning English under special circumstances of Sripatum University students majoring in English for Business Communication and (2) examine the students' perspectives on learning English under the special circumstances mentioned above. Through mixed methods analysis of data collected via a survey and a focus group, this research sheds light on the complex dynamics of English language instruction in certain situations.

Keywords: Instructional Practices, English Language Instruction, the Unusual Circumstances, Private University in Thailand

บทนำ

จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019: Covid-19) ในประเทศไทยตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2563 จนนำมาสู่การประกาศในราชกิจจานุเบกษาที่กำหนดให้โรคติดเชื้อ Covid-19 เป็นโรคติดต่ออันตราย มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 และนำไปสู่การปิดเมืองในกรุงเทพมหานครเพื่อจำกัดการแพร่ระบาดไปยังจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งไม่เป็นผล โดยตั้งแต่มิถุนายน พ.ศ. 2563 มีผู้ติดเชื้อในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้รัฐบาลต้องยกระดับการบริหารจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ Covid-19 ในประเทศไทย และจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2563 และยกระดับมาตรการในการเฝ้าระวังและควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ในประเทศไทย (งานโรคติดต่ออุบัติใหม่ กลุ่มพัฒนาวิชาการโรคติดต่อ, 2564) จากสถานการณ์ดังกล่าว จึงมีมาตรการทางสาธารณสุขเพื่อควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ Covid-19 ซึ่งทำให้ประชาชนชาวไทยเกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal)

ในบริบทของสถานศึกษา ได้จัดให้มีการเรียนการสอนโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนปรับการเรียนการสอนเป็นทางออนไลน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) โดยเฉพาะสถานศึกษาที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนตามปกติได้ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถขับเคลื่อนต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์การเรียนรู้ยังเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ COVID-19 จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ มีการปรับการเรียนการสอนออนไลน์โดยใช้

เทคโนโลยีมากขึ้น ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนต่างตื่นตัวกับการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ สามารถสอนและเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา ผ่านข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอ และมัลติมีเดีย อื่น ๆ ซึ่งถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser ทำให้ผู้เรียนทุกคนในชั้นเรียนและผู้สอนสามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนมากกว่าปกติ เพราะไม่มีใครสามารถควบคุมดูแลผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด เป็นการเรียนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งใช้การนำเสนอเนื้อหาทางคอมพิวเตอร์ในรูปของสื่อมัลติมีเดีย แอปพลิเคชันที่นิยมใช้ในการสอนผ่านสื่อออนไลน์ ได้แก่ ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ ภาพนิ่ง ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว ภาพสามมิติ อีเลิร์นนิ่ง เป็นต้น มีการสร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นผ่านทางแอปพลิเคชัน Zoom, Google Classroom, Google Meet, Microsoft Team, Google Hangouts เป็นต้น ซึ่งเครื่องมือเหล่านี้สามารถโหลดใช้ได้เหมาะกับการเรียนผ่านสื่อออนไลน์เป็นอย่างมาก (รัชดากร พลภักดี, 2563)

มหาวิทยาลัยศรีปทุมเป็นสถานศึกษาเอกชนที่มีการขับเคลื่อนอย่างรวดเร็วในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้เป็นรูปแบบออนไลน์ทั้งหมดตั้งแต่ Covid-19 เริ่มมีการแพร่ระบาด โดยมีแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่เรียกว่า Dlearning ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัย รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนเป็น Hybrid learning ที่ผสมผสานการเรียนรู้ในห้องเรียน (แบบรักษาระยะห่างผ่านช่องทาง Online และแบบ face-to-face) ควบคู่ไปกับการเรียนออนไลน์แบบ On demand ด้วยตนเอง และมีการติดต่อสื่อสารผ่านหลากหลายช่องทางให้ผู้สอนได้เลือกใช้ (Communication Tools) เช่น Microsoft Teams Google Meet หรือ Zoom นอกจากนี้ยังมีการถอดบทเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ Covid-19 อย่างไรก็ตามการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้เรียนนั้น มีเฉพาะในส่วนของการกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน ที่แจ้งให้ผู้เรียนได้ทราบ แต่ยังคงไม่มุ่งเน้นเสียงสะท้อนทางด้านความพร้อมและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการวัดผลและประเมินผลความรู้และทักษะที่ผู้เรียนได้รับ จึงทำให้เกิดปัญหาตามมา อาทิเช่น ความไม่พร้อมของอุปกรณ์ที่ใช้เรียน ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร สุขภาพผู้เรียนหรือแม้แต่ ผู้เรียนมีข้อจำกัดเรื่องค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการใช้งานอินเทอร์เน็ต (สนธิ วงปล้อมหิรัญ และคณะ, 2566; จูติภา แซ่จิว และคณะ, 2565)

จากการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในช่วงวิกฤตดังกล่าว และปัญหาที่เกิดขึ้นข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ นั้นเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากธรรมชาติของการรับภาษา (Language Acquisition) โดยเฉพาะภาษาต่างประเทศ หรือภาษาที่สองนั้นจะเห็นผลสัมฤทธิ์ได้ ขึ้นอยู่กับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก (Muho & Kurani, 2014) จากการศึกษางานวิจัยที่ได้เคยศึกษาส่วนใหญ่ สถานการณ์ไม่ปกติสามารถรวมถึงช่วงที่มีการประท้วง น้ำท่วม ฝุ่น PM 2.5 และการระบาดของ COVID-19 เป็นต้น ซึ่งในประเทศไทยมีผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนในหลากหลายมิติ แต่จะเน้นในช่วงสถานการณ์ COVID-19 อาทิเช่น การศึกษาพฤติกรรมการณ์การเรียนของนักศึกษาในช่วงสถานการณ์ COVID-19 การศึกษารูปแบบการจัดการ

เรียนการสอน การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการเรียน สภาพและปัญหาการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 และ การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน

จากข้างต้นผู้วิจัยเชื่อว่าการศึกษารูปแบบการเรียนการสอน ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอน รวมถึงข้อดีและอุปสรรคต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในแต่ละรูปแบบในสถานการณ์ไม่ปกติที่แตกต่างกันไปเป็นสิ่งที่สำคัญ เพื่อจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ ของสาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม หรือของหลักสูตรที่เหมือนกัน หรือสัมพันธ์กัน เมื่อมีสถานการณ์ไม่ปกติในอนาคตต่อไป

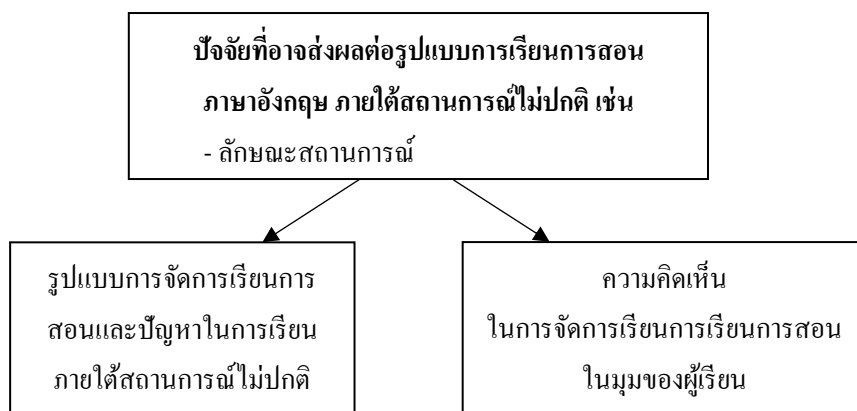
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนและปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

วิธีดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-method research) ที่มีกระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ร่วมกันในการดำเนินการวิจัย โดยมุ่งศึกษารูปแบบ ปัญหาในการเรียนการสอน และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ ของหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

แผนภาพ 1. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 787 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำแนกตามเครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสำรวจรูปแบบการเรียนการสอนและความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรภาษาอังกฤษ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 143 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่ นักศึกษาในหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ได้มาจากกลุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sample) ซึ่งผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่ในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติต่าง ๆ ที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน แบ่งเป็น (1) ผลการเรียนดีมาก (เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป) (2) ผลการเรียนดี (เกรดเฉลี่ย 3.00-3.49) และ (3) ผลการเรียนปานกลางถึงต่ำ (เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50) ระดับผลการเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 3 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสำรวจรูปแบบการเรียนการสอนและปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์การไม่ปกติ
2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่องความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2 แบบ คือ (1) แบบสำรวจรูปแบบการเรียนการสอนและปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ และ (2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่องความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัย ให้ครอบคลุมความมุ่งหมายของการวิจัย

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จากตำรา เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในหลักสูตร เพื่อนำมาปรับปรุงและสร้าง แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

3. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามหลักเกณฑ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาโดยศึกษาจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ต่าง ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียง

4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความชัดเจนและถูกต้องเพื่อนำไปหาคุณภาพเครื่องมือ ทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา ตามวิธีการของ Rovinelli และ Hambleton, (1978 : 34 -37 อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชยศกุลวงศ์, 2546 : 140) โดยกำหนดคะแนนไว้ ดังต่อไปนี้

+1 เมื่อพิจารณาว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้

-1 เมื่อพิจารณาว่าไม่ตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำแล้วมาดำเนินการทดสอบกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

6. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ ทดสอบความเชื่อมั่น โดยวิธีการใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

7. ปรับปรุงแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์อีกครั้ง แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมจนได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ และนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่หนึ่ง ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนการสอนและปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ โดยใช้แบบสำรวจรูปแบบการเรียนการสอนและปัญหาในการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ

ระยะที่สอง ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนและผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ โดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากนั้นจึงมีการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อนำไปสู่การสรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามเครื่องมือ และกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจเรื่องรูปแบบการเรียนการสอนและปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษ ภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าสถิติ ได้แก่ (1) ค่าร้อยละ (2) ค่าเฉลี่ย และ (3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบกับคำบรรยาย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนและปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ หลักสูตรภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ในส่วนแรกนี้ เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่ง คือ เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอน และปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติ หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

จากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสำรวจรูปแบบการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การไม่ปกติกับนักศึกษาในหลักสูตรภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 143 คน สามารถสรุปข้อมูลจำแนกตามคำถาม ดังนี้

1.1.1 เพศหญิง 106 คน เพศชาย 32 คน และไม่ต้องการระบุเพศ 5 คน

1.1.2 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 18 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 110 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 15 คน

1.2 สถานการณ์ไม่ปกติ

ในส่วนนี้ผู้วิจัยมีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างว่าเคยมีประสบการณ์ในสถานการณ์ไม่ปกติแบบใด ที่ส่งผลต่อการเรียน ดังแสดงในตาราง

คำถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ เช่น โรคติดเชื้อ Covid-19	138	96.50
2. ปัญหาฝุ่น PM 2.5	0	0
3. ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม	104	72.73
4. สถานการณ์ทางการเมือง เช่น การชุมนุมประท้วง	0	0
5. วาระสำคัญระดับชาติ หรือท้องถิ่น เช่น การประชุมผู้นำระดับโลก APEC	71	49.65
6. อื่น ๆ	0	0

ตาราง 1: สถานการณ์ไม่ปกติ

ผลจากแบบสอบถามสรุปได้ว่า สถานการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ เช่น โรคติดเชื้อ Covid-19 โดยมีจำนวน 138 คน หรือ ร้อยละ 96.50 ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม มีจำนวน 104 คน หรือร้อยละ 72.73 และวาระสำคัญระดับชาติ หรือท้องถิ่นเช่น การประชุมผู้นำระดับโลก APEC มีจำนวน 71 คน หรือร้อยละ 49.65 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเรียนภาษาอังกฤษในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติมากกว่า 1 รูปแบบ

1.3 รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

เพื่อให้สามารถสรุปข้อมูลเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติได้อย่างครบถ้วน ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสองวิธี คือ การตอบแบบสำรวจและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

จากการตอบแบบสำรวจรูปแบบการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การไม่ปกติ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม เรียนในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติ มี 3 รูปแบบ ได้แก่ เรียนออนไลน์ 137 คน หรือร้อยละ 95.80 เรียนแบบไฮบริด 136 คน หรือร้อยละ 95.10 และเรียนในห้องเรียน 134 คน หรือร้อยละ 93.71

จากการสัมภาษณ์นักศึกษา สามารถสรุปรูปแบบการจัดเรียนการสอนโดยแบ่งตามสถานการณ์ไม่ปกติได้ดังนี้

1) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ Covid-19

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ Covid-19 พบว่า นักศึกษาได้รับการจัดการเรียนการสอนทั้ง 3 รูปแบบ ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของสถานการณ์และมาตรการควบคุมโรคติดต่อ ได้แก่

รูปแบบที่หนึ่ง การเรียนออนไลน์ โดยในช่วงแรกของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ Covid-19 ซึ่งมีความรุนแรง การเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ได้รับเปลี่ยนเป็นแบบออนไลน์เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศที่มีมาตรการเข้มงวดเรื่องการควบคุมโรคระบาด

รูปแบบที่สอง การเรียนแบบไฮบริด ซึ่งเมื่อความรุนแรงของสถานการณ์ทุเลาลง ประเทศมีการผ่อนปรน มาตรการควบคุมโรคระบาด ทำให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนมาเป็นแบบไฮบริด โดยหลักสูตร ภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ใช้การเรียนการสอนแบบไฮบริดที่ผู้สอนจัดกิจกรรมเรียนรู้ในห้องเรียนคู่ขนานกับการสอนออนไลน์ในคราวเดียวกัน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนออนไลน์จากนอกห้องเรียนหรือมานั่งเรียนในห้องเรียนได้

รูปแบบที่สาม การเรียนในห้องเรียน โดยเมื่อสถานการณ์เกือบเข้าสู่ภาวะปกติ ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนอีกครั้งเป็นการเรียนในห้องเรียน ซึ่งยังคงรักษามาตรการควบคุมโรคระบาดที่สอดคล้องกับนโยบายของประเทศ เช่น การเว้นระยะห่าง และการสวมใส่หน้ากากอนามัย

2) สถานการณ์น้ำท่วม

มหาวิทยาลัยประกาศให้ปรับรูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ ระหว่างวันที่ 9-15 กันยายน 2565 เนื่องจากสถานการณ์น้ำท่วมขังในหลายพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดรุนแรง

3) การประชุมผู้นำระดับโลก APEC

มหาวิทยาลัยประกาศให้จัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ ระหว่างวันที่ 16-18 พฤศจิกายน 2565 เนื่องจากประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการประชุม APEC 2022 และที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเห็นชอบกำหนดให้ 16-18 พฤศจิกายน 2565 เป็นวันหยุดราชการกรณีพิเศษเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อบรรเทาปัญหาด้านการจราจรและรักษาความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ปัญหาในการเรียน

ผู้วิจัยสำรวจปัญหาในการเรียนช่วงสถานการณ์ไม่ปกติของนักศึกษาในหลักสูตรภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม โดยใช้แบบสำรวจแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 10 คำถาม แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีปัญหา

ระดับ 1 หมายถึง มีปัญหาเล็กน้อย

ระดับ 2 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

ระดับ 3 หมายถึง มีปัญหามาก

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

มีปัญหามาก	จะมีช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.01 - 3.00
ปัญหาน้อย	จะมีช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.01 – 2.00
ไม่มีปัญหา	จะมีช่วงคะแนนเฉลี่ย 0 – 1.00

คำถาม	ในห้องเรียน		ออนไลน์		ไฮบริด	
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
1. มีส่วนร่วมในการเรียนน้อย เช่น ผึกคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	0.90	0.94	1.13	1.01	1.00	0.97
2. มีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติ หรือฝึกฝนทักษะทางภาษา น้อย	1.22	0.99	1.23	1.05	1.05	0.99
3. กิจกรรมการเรียนไม่น่าสนใจ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย	1.40	1.02	1.36	1.07	1.15	1.03
4. ขาดการปฏิสัมพันธ์หรือพูดคุยโต้ตอบกับผู้สอนในเวลาเรียน	1.10	1.04	1.24	1.10	0.99	1.00
5. ขาดการปฏิสัมพันธ์หรือพูดคุยโต้ตอบกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนในเวลาเรียน	1.09	1.07	1.28	1.13	1.04	1.07
6. เกิดความเครียดหรือกังวลจากการเรียนในห้องเรียน	1.12	1.02	1.18	1.09	1.07	1.03
7. การติดต่อหรือขอคำปรึกษากับผู้สอนนอกเวลาเรียนมีความยากลำบาก	1.06	1.02	1.12	1.07	1.00	1.09
8. ปริมาณการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมาย มีมากเกินไป	1.23	0.98	1.12	1.00	1.02	1.01
9. รูปแบบหรือวิธีการวัดประเมินผลไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน	0.85	0.87	0.96	0.97	0.91	1.00
10. ขาดทักษะด้าน ICT ในการใช้อุปกรณ์การเรียนในห้องเรียน หรือการใช้แอปพลิเคชัน	1.00	0.93	0.88	1.02	0.85	0.97

ตาราง 2: ปัญหาในการเรียน

โดยจากการสำรวจ พบว่าในภาพรวมผู้เรียนมีปัญหาการเรียนทั้ง 3 รูปแบบ สามารถสรุปข้อมูลจำแนกตามรูปแบบการเรียนได้ดังต่อไปนี้

1.4.1 ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในการเรียนในห้องเรียนในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนไม่น่าสนใจ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.40 คือมีปัญหาการเรียนน้อย ในขณะที่ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รูปแบบหรือวิธีการวัดประเมินผลไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.85 คือไม่มีปัญหา

1.4.2 ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ไม่น่าสนใจ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.36 คือมีปัญหาบ่อย ในขณะที่ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ขาดทักษะด้าน ICT ในการใช้อุปกรณ์การเรียนในห้องเรียน หรือการใช้แอปพลิเคชัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.88 คือไม่มีปัญหา

1.4.3 ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในการสอนแบบไฮบริดในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ไม่น่าสนใจ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.15 คือมีปัญหาบ่อย ในขณะที่ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ขาดทักษะด้าน ICT ในการใช้อุปกรณ์การเรียนในห้องเรียน หรือการใช้แอปพลิเคชัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.85 คือไม่มีปัญหา

1.5 ผลลัพธ์ในการเรียน

ผู้วิจัยสำรวจผลลัพธ์ในการเรียนในภาพรวมด้วยคำถาม 2 คำถาม แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) แย่ลง/น้อยลง 2) ไม่เปลี่ยนแปลง 3) ดีขึ้น/มากขึ้น ผลจากการสำรวจ ดังแสดงในตาราง 3

คำถาม		ในห้องเรียน (n=134 คน)		ออนไลน์ (n= 137 คน)		ไฮบริด (n=136 คน)	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเรียนในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติที่ผ่านมา ท่านมีผลการเรียน/ เกรดเป็นอย่างไรเมื่อเทียบกับการเรียนปกติ	แย่ลง	35	26.12	32	23.58	23	16.91
	ไม่เปลี่ยนแปลง	51	38.06	65	47.45	73	53.68
	ดีขึ้น	48	35.82	39	28.47	39	28.68
การเรียนในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติที่ผ่านมา ท่านมีเจตคติ/ ความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นอย่างไรเมื่อเทียบกับการเรียนปกติ	น้อยลง	28	20.90	29	21.17	17	12.50
	ไม่เปลี่ยนแปลง	60	44.78	74	54.01	79	58.09
	มากขึ้น	46	34.33	32	23.36	39	28.68

ตาราง 3: ประสิทธิภาพในการเรียนในห้องเรียน

ในภาพรวมจะเห็นได้ว่า ผลลัพธ์ในการเรียนของนักศึกษาในหลักสูตรภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติไม่มีการเปลี่ยนแปลง สามารถสรุปได้ตามประเด็นคำถามดังนี้

1.5.1 นักศึกษาให้ข้อมูลว่ามีผลการเรียนในการเรียนแบบไฮบริดไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 53.68 มีผลการเรียนในการเรียนออนไลน์ไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 47.45 และมีผลการเรียนในการเรียนในห้องเรียนไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 38.06

1.5.2 นักศึกษามีความเห็นว่ามีเจตคติหรือความสนใจในการเรียนในการเรียนแบบไฮบริดไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 58.09 มีเจตคติหรือความสนใจในการเรียนในการเรียนออนไลน์ไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 54.01 และมีเจตคติหรือความสนใจในการเรียนในการเรียนในห้องเรียนไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 44.78

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นในการเรียนภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ในส่วนที่ 2 นี้ เป็นการอธิบายวัตถุประสงค์ข้อที่สองของงานวิจัย คือ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 3 คน ผ่านการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน คือ นักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ย มากกว่า 3.50 ผลการเรียนระหว่าง 3.00-3.49 และผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 3.00 และเป็นนักศึกษาที่เข้าเรียนเมื่อปีการศึกษา 2564 ซึ่งมีประสบการณ์ในการเรียนการสอนที่มีการปรับเปลี่ยนในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติถึง 3 สถานการณ์ ได้แก่ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ Covid-19 สถานการณ์น้ำท่วม และการประชุมผู้นำระดับโลก APEC รวมถึงมีประสบการณ์ในการเรียนทั้ง 3 รูปแบบ คือ การเรียนการสอนออนไลน์ การเรียนการสอนแบบไฮบริด และการเรียนการสอนในห้องเรียน จากการสัมภาษณ์ สามารถสรุปข้อมูลจำแนกตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การเรียนการสอนแบบออนไลน์

ความเห็นของนักศึกษาทั้ง 3 ท่าน ต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลักสูตรภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ใช้ในสถานการณ์ไม่ปกติทั้ง 3 สถานการณ์ เป็นไปในเชิงบวก ซึ่งจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนทั้ง 3 ระดับ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยแบ่งเป็นประเด็น ดังนี้

2.1.1 **ประสิทธิภาพของผู้สอน** นักศึกษาให้เหตุผลว่า ผู้สอนมีความพร้อม สามารถใช้อุปกรณ์และแอปพลิเคชันการสอนออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การเรียนการสอนมีความราบรื่น ถึงแม้จะมีอุปสรรคบ้างเล็กน้อยในช่วงแรกที่ต้องเรียนรู้การใช้งานแต่ผู้สอนก็สามารถเรียนรู้และปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งผู้สอนยังสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งในผู้สอนบางท่านสามารถปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนออนไลน์ เช่น การใช้เกม การถาม-ตอบ การนำเสนอออนไลน์ การริมนทหน้าจอเพื่อใช้โปรแกรมการเรียนภาษาในห้องแลปคอมพิวเตอร์ การใช้ข้อสอบออนไลน์ เป็นต้น นอกจากนี้ นักศึกษายังอธิบายเพิ่มเติมว่า

การเรียนแบบออนไลน์ทำให้ประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดีขึ้น แต่อย่างไรก็ดีสไตล์การสอนของอาจารย์ไม่ได้เปลี่ยนไประหว่างการสอนในห้องเรียนแบบปกติ หรือสอนแบบออนไลน์

“....คนไหนสอนสนุก จะสอนรูปแบบไหนก็สนุกเหมือนเดิม แต่ผู้สอนคนไหนสอนน่าเบื่อ มีแต่บรรยาย สอนรูปแบบอื่นก็น่าเบื่อเหมือนเดิม.....ติดต่อผู้สอนทางข้อความง่ายกว่าปกติ” --นักศึกษาผลการเรียนมากกว่า 3.50

2.1.2 ความพร้อมของผู้เรียน นักศึกษาค่อนข้างมีความพร้อมในการเรียนออนไลน์ โดยส่วนใหญ่มีอุปกรณ์การเรียนมากกว่าหนึ่งประเภท และสถานที่เรียนออนไลน์มีความเหมาะสม มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ ส่วนปัญหาที่พบนั้นมีบ้างเล็กน้อยซึ่งมาจากปัญหาส่วนตัวในเรื่องการจัดสรรเวลา และความกระตือรือร้นในการเรียน

2.1.3 สภาพแวดล้อมของการเรียนเอื้อประสิทธิภาพในการเรียน นักศึกษาที่มีผลการเรียนในเกณฑ์ ดี และ ต่ำ มีความคิดเห็นว่าการเรียนแบบออนไลน์ 100% ทำให้นักศึกษามีสมาธิกับการเรียนมากยิ่งขึ้น และกล้าถามและตอบคำถามมากกว่าเรียนในห้องเรียน

“ชอบเรียนออนไลน์มากกว่าเรียนในห้อง จัดสรรเวลาส่วนตัวได้ดีกว่า กล้าถามผู้สอน เพราะไม่อายเพื่อน ได้เกรดเยอะ” -- นักศึกษาผลการเรียนต่ำกว่า 3.00

โดยรวมแล้ว นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติ มีคุณภาพไม่ต่างจากการเรียนการสอนแบบปกติ ในมิติของสไตล์การสอนของอาจารย์ผู้สอน และยังเป็นประโยชน์มากขึ้นในมิติของความมั่นใจ กล้าถามผู้สอน เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เปิดกล้องระหว่างเรียนจึงมีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น

2.2 การเรียนการสอนแบบไฮบริด

การเรียนการสอนแบบไฮบริดเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ถูกนำมาใช้ในช่วงที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ Covid-19 ทุเลาความรุนแรงลง ในช่วงแรกที่มหาวิทยาลัยประกาศให้สามารถกลับมาเรียนที่มหาวิทยาลัยได้โดยความสมัครใจนั้น นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นในทิศทางเดียวกันโดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

2.2.1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาบางส่วนยังมีความกังวลใจในเรื่องความปลอดภัย จึงยังคงมีนักศึกษาจำนวนมากเลือกที่จะเรียนจากที่บ้าน ทำให้ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ ต้องใช้การเรียนการสอนแบบคู่ขนาน โดยสอนในห้องเรียนควบคู่กับการถ่ายทอดสดไปยังนักศึกษาที่เรียนจากที่บ้าน

2.2.2 ประสิทธิภาพการสอนของผู้สอน นักศึกษาจำนวนมากเลือกที่จะเรียนจากที่บ้าน ทำให้ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ ต้องใช้การเรียนการสอนแบบคู่ขนานโดยสอนในห้องเรียนควบคู่กับการถ่ายทอดสดไปยังนักศึกษาที่เรียนจากที่บ้าน จึงทำให้เกิดปัญหาในการใช้อุปกรณ์เสียงของผู้สอนที่ต้องเชื่อมต่อให้สามารถใช้การได้ทั้งในห้องเรียนและผ่านอุปกรณ์ถ่ายทอดสด นอกจากนั้น นักศึกษายังให้ความเห็นว่าการเรียนการสอนแบบคู่ขนานหรือ

ไฮบริดทำให้ผู้สอนไม่สามารถจดจ่อกับผู้เรียนได้สองกลุ่ม ส่งผลให้ขาดการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
ในบางช่วง ดังเสียงสะท้อนจากนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 3.00

“ไฮบริด ถูกเลยในบางครั้ง เพราะผู้สอนโฟกัสแต่ผู้เรียนในห้อง หรือโฟกัสแต่
ในออนไลน์” --นักศึกษาผลการเรียนต่ำกว่า 3.00

ทั้งนี้ ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นในช่วงเวลาสั้น ๆ เนื่องจากเมื่อเวลาผ่านไปชักระยะ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนก็สามารถ
ปรับตัวได้และสามารถทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพคงเดิมไม่ต่างจากการเรียนการสอนปกติ

2.3 การเรียนการสอนในห้องเรียน

เมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ Covid-19 เกือบเข้าสู่ภาวะปกติ มหาวิทยาลัยจึงประกาศ
ให้มีจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนรูปแบบเดียว โดยยังคงมาตรการควบคุมโรคระบาด เช่น การสวมหน้ากาก
อนามัยตลอดเวลา และการรักษาระยะห่าง ซึ่งการปฏิบัติตัวดังกล่าวไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนแต่
อย่างใด ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักศึกษาทั้งสามท่านมีความคิดเห็นที่สามารถแยกเป็นประเด็นได้ ดังนี้

2.3.1 การมีปฏิสัมพันธ์กันในห้องเรียน เมื่อต้องกลับมาเรียนในห้องเรียนตามปกตินักศึกษาบางคนยังม
ีความกังวลเรื่องความปลอดภัย บางคนมีปัญหาเรื่องการเข้าสังคมเนื่องจากใช้ชีวิตอยู่แต่ภายในบ้านเป็นเวลานาน
และบางคนให้ข้อมูลว่ามีเพื่อนที่เป็นโรคซึมเศร้ามากขึ้น

2.3.2 ความสนใจและกระตือรือร้นกับการเรียน นักศึกษาบางคนยังเคยชินกับความสะดวกสบายในการ
เรียนการสอนออนไลน์ทำให้รู้สึกไม่อยากมาเรียนที่มหาวิทยาลัย พฤติกรรมการเข้าห้องเรียน การตรงต่อเวลา
น้อยลง ดังที่นักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 3.00 ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า การที่ต้องกลับมาเรียนตามปกติในชั้น
เรียน “ใช้เวลาเดินทางมาก มาเรียนไม่ทัน”

2.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ข้อสังเกตหนึ่งที่น่าสนใจ หลังจากทั้งผู้สอนและผู้เรียนผ่าน
ประสบการณ์การเรียนการสอนแบบออนไลน์มา ทำให้มีการใช้สื่อการเรียนการสอนออนไลน์ในห้องเรียนมากขึ้น
อีกทั้ง การติดต่อสื่อสารทาง Line หรือช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนเข้าถึงผู้สอนได้
ง่าย ดังที่นักศึกษาที่มีผลการเรียนมากกว่า 3.50 ได้กล่าวว่า หลังจากทีกลับมาเรียนในชั้นเรียนปกติ “ติดต่อผู้สอน
ทางข้อความง่ายกว่าเดิม”

ในภาพรวมของการเรียนการสอนทั้งสามรูปแบบ นักศึกษาเสริมว่า ความสามารถการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนในชั้นเรียนให้น่าสนใจ ขึ้นอยู่กับตัวผู้สอน หากโดยปกติผู้สอนท่านนั้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอนที่สามารถสร้างแรงจูงใจในชั้นเรียนอยู่แล้ว ถึงแม้จะมีสถานการณ์ที่มีความจำเป็นต้องเปลี่ยนรูปแบบการเรียน
การสอน ผู้สอนท่านนั้นก็ยังสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมเช่นเดิม หรือสรุปได้ว่ายังสามารถคง
คุณภาพการสอนได้เหมือนสถานการณ์ปกติ ในทางตรงกันข้าม ผู้สอนที่โดยปกติจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้น

เรียนได้ไม่น่าสนใจ เมื่อถึงคราวที่ต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอน เช่น ปรับเป็นการเรียนการสอนออนไลน์ ยิ่งทำให้ผู้เรียนมีความเบื่อหน่ายและไม่สามารถจดจ่อกับการเรียนได้

อภิปรายผลวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

สถานการณ์ไม่ปกติที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของหลักสูตรภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจมหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้แก่ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ Covid-19 สถานการณ์น้ำท่วม และการประชุมผู้นำระดับโลก APEC ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นว่าผลการวิจัยจะนำไปใช้สำหรับวางแผน เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้านในการเรียนการสอนโดยเฉพาะการเรียนภาษาต่างประเทศ ไม่เพียงเฉพาะภาษาอังกฤษ ทั้งในสถานการณ์ที่ผ่านมาหรือสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น สถานการณ์ฝุ่น PM 2.5 หรือ สถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยสามารถอภิปรายจากผลการวิจัยแยกเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ ได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ

ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ รูปแบบการจัดการเรียนสอนปกติการจัดการเรียนการสอนได้ถูกนำมาปรับใช้แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของสถานการณ์และมาตรการควบคุมโรคติดต่อตามนโยบายของประเทศ โดยสถานการณ์ที่มีความรุนแรงมาก เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ Covid-19 หรือ น้ำท่วมรุนแรง การจัดการเรียนการสอนจะเป็นแบบการเรียนออนไลน์ 100% สถานการณ์ที่มีความรุนแรงปานกลาง สถานการณ์ทุเลาลงการจัดการเรียนการสอนจะเป็นแบบไฮบริด โดยมีการจัดการเรียนการสอนทั้งแบบในห้องเรียนและแบบออนไลน์โดยผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเองได้ตามผลกระทบที่ได้รับ และสถานการณ์ที่มีความรุนแรงน้อยหรือเกือบเข้าสู่ภาวะปกติ เช่น ช่วงที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ Covid-19 ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตลดน้อยลง การจัดการเรียนการสอนจะเป็นแบบในห้องเรียนเป็นหลัก แต่ยังคงมีมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งมารองรับเพื่อความปลอดภัยของผู้สอนและผู้เรียน เช่น การเว้นระยะห่าง และการสวมใส่หน้ากากอนามัย

2. ปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ

ในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติ ทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ การเรียนในห้องเรียน การเรียนแบบออนไลน์ และการเรียนแบบไฮบริด ในภาพรวมของปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัยศรีปทุม จากข้อมูลทั้งแบบสอบถามและการสัมภาษณ์สอดคล้องกัน พบว่าสภาพปัญหาในระดับมากที่สุดคือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่น่าสนใจ ซึ่งตรงกันกับงานวิจัยของ เพ็ญพักตร์ นากุล (2566) เรื่องผลการวิจัยพฤติกรรมกรเรียนและสภาพปัญหาการเรียนด้วยระบบออนไลน์ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ระบุว่าตัวผู้สอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหามากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรียนในรูปแบบออนไลน์ไม่เหมือนกันกับการเรียนแบบในห้องเรียน ที่ส่งเสริมเรื่องของสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างอาจารย์กับ

นักศึกษา และความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนในห้องเรียนที่ดีกว่าเรียนแบบออนไลน์ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยของทีมผู้วิจัยนี้มีความแตกต่างอยู่ตรงที่ นักศึกษารู้สึกเกี่ยวกับการเรียนเพราะกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 3 รูปแบบไม่น่าสนใจ ไม่เพียงแต่แบบการเรียนแบบออนไลน์เพียงอย่างเดียว ซึ่งสามารถอนุมานได้ว่านักศึกษามีความสนใจกับการเรียนลดน้อยลง อันอาจเนื่องมาจากสไตล์การสอนของอาจารย์ผู้สอน โดยผู้สอนที่ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเน้นการสอนแบบ Active Learning ในช่วงสถานการณ์ปกติ จะยังสามารถสอนแบบเดียวกันกับการสอนในสถานการณ์ไม่ปกติได้เป็นอย่างดี สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีการเสริมกิจกรรมการเรียนที่น่าสนใจ เช่น เกมส์ ในการเรียนออนไลน์ช่วงสถานการณ์ไม่ปกติด้วย ผู้สอนก็เข้าถึงได้ง่าย สามารถติดต่อผ่านทางข้อความในแอปพลิเคชันต่าง ๆ ได้สะดวก แต่ก็มีผู้สอนจำนวนไม่น้อยที่อาจจะไม่สามารถปรับตัวหรือใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับการสอนในแต่ละแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพที่เพียงพอ เช่น ปัญหาการเรียนการสอนแบบไฮบริด ที่ผู้สอนยังคงไม่สามารถบริหารจัดการการสอนให้กับทั้งผู้เรียนในชั้นเรียนและทางออนไลน์ได้อย่างน่าสนใจ และมีประสิทธิภาพ

สภาพปัญหาที่พบบ่อยที่สุดในการเรียนในห้องเรียนในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติ คือ รูปแบบหรือวิธีการวัดประเมินผลไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน ส่วนสภาพปัญหาการเรียนแบบออนไลน์ และ แบบไฮบริดที่พบบ่อยที่สุด คือ นักศึกษาขาดทักษะด้าน ICT ในการใช้อุปกรณ์การเรียนในห้องเรียน หรือการใช้แอปพลิเคชัน ซึ่งผลการวิจัยนี้ ตรงกันข้ามกับผลการวิจัยของ Yazid Meftah (2023) ที่ได้เก็บข้อมูลจากผู้เรียนชาวอินเดีย ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง โดยผู้เรียนไม่พึงพอใจกับการเรียนแบบ e-learning เพราะปัญหาความท้าทายที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเทคโนโลยี

3. ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติ

จากผลการวิจัยนี้ ผู้เรียนคิดเห็นว่า ในภาพรวมรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติ ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ จะมีเพียงสไตล์ของผู้สอน การวางแผนการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบออนไลน์ ที่ผู้สอนควรให้ความสำคัญเพื่อจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนใจ และอยากเรียนมากขึ้น ซึ่งการวางแผนการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการนี้ งานวิจัยของ Barr et al. (2021) แนะนำว่าการสร้างข้อตกลงร่วมกันในห้องเรียน โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

มหาวิทยาลัยสามารถนำผลการวิจัยในส่วนของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้กำหนดเป็นแนวทางและปรับใช้กับสถานการณ์ไม่ปกติที่อาจจะเกิดขึ้นอีกในอนาคต พร้อมทั้งให้นโยบายที่ชัดเจนและการสนับสนุนและพัฒนาอาจารย์ในการบริหารจัดการ การวางแผนการสอน อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้กับอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างในมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจจะขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่มีหลักสูตรใกล้เคียงกัน

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถานการณ์ไม่ปกติ เช่น ความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียน ลักษณะวิชา หรือขนาดของสถานศึกษา เป็นต้น เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในสถานศึกษาต่อไป

เกี่ยวกับผู้เขียน

สุทธิชา เพชรวิระ: อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ไพฑูรย์ สุขวิจิตร บาร: อาจารย์ประจำ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563, 1 พฤษภาคม). *เตรียมพร้อมรับมือกับการกลับมาเปิดสถานศึกษา หลังวิกฤตโควิด -19*. สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. https://bic.moe.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=250&catid=44&Itemid=166
- งานโรคติดต่ออุบัติใหม่ กลุ่มพัฒนาวิชาการโรคติดต่อ. (2564, 18 สิงหาคม). *สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาตรการสาธารณสุข และปัญหาอุปสรรคการป้องกันควบคุมโรคในผู้เดินทาง*. กรมควบคุมโรค. <https://ddc.moph.go.th/uploads/files/2017420210820025238.pdf>
- ผ่องศรี วาณิชสุภวงศ์ (2546). *ระเบียบวิธีทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- เพ็ญพักตร์ นากุล. (2566). พฤติกรรมการเรียนและสภาพปัญหาการเรียนด้วยระบบออนไลน์ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. *การประชุมวิชาการ มอ.วิจัย ครั้งที่ 17 “การวิจัยและนวัตกรรมภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลก (Research and Innovation in a Changing World)”*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 283-293.
- รัชดากร พลภักดี. (2563). การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ COVID-19. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 1(1), 1-5.
- สนิท วงปล้อมหิรัญ, นฤมล ชุ่มเจริญสุข, พระกิตติสารสุธี, และ สำราญ ศรีคำมูล. (2566). การพัฒนาทักษะการเรียนภาษาอังกฤษในช่วงวิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านระบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาเขตมหาสารคาม. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 8(9), 169-82. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/264676>.
- ฐิติภา แซ่จิ้ว, ณัฐพร พลายระหาร, และ วันเพ็ญ คำเทศ. (2565). สภาพและปัญหาการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ของนักศึกษาครูชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 14 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม “วิจัยสร้าง Innovation and Technology เพื่อรองรับสังคมไทยสู่ยุค Digital World”*, 2676-2685.

- Barr, P.S., Sarmiento, N., & Malicad, O.J. (2021). Supporting Teachers: The Transformation from Classroom Teaching to Online Coaching during the COVID-19 Pandemic. *Proceedings of the 16th National and International Sripatum University Conference (SPUCON2021) on October 28, 2021*. Bangkok: Sripatum University, 34-44.
- Muho, A., & Kurani, A. (2014). THE ROLE OF INTERACTION IN SECOND LANGUAGE ACQUISITION. *European Scientific Journal*, 16, 44-54.
- Yazid Meftah, A. W. (2023). Challenges of E-Learning Faced by ESL Learners during the Covid-19 Pandemic: A Case Study. *International Journal of Language and Translation Research*, 3(1), 41-58.